

אלמנה ניזונת פרק אחד עשר כתובות צח.

עין משפט נר מצוה

כז א מיי פייז מהל
 אסורי צילה ה' יד:
 כח ב מיי פייז מהל
 אשוח ה' יד ופיח
 ה' כ סג עשין מה
 טושיע אפי"ע כ"ג סעיף
 כ ופי"ק סעיף ה':
 כב ג ד מיי פייז שם
 ה' יד טושיע שם
 כ"ג סעיף כה ופי"ק
 סעיף א:
 ל ה מיי פייז מהל כ
 טושיע שם פי"ק סעי'
 ד א:
 לא ו מיי פייז מהל
 אשוח ה' טו סג
 לאוין קע טושיע אפי"ע
 פי"ק סעי' ו:
 לב ז מיי שם טושיע שם
 סעיף ז:
 לג ח מיי שם ה' טו
 טושיע שם סעי' ח:

לענין רש"י
 קור"ל. א. ל. מ. ג.

תוספות ר"ד (המשך)
 מרשות היתומים שהרי
 נתנו לה חכמים רשות
 למכור כי ההוא דאפקידו
 גבוי כישתח דיתמי פי'
 עצי אלמנים אול שמה
 לנפשי בך מאה זול לוסף
 אייקר קם בשית מאה
 אתו לקמי' דר"א א"ל מאן
 שם לך ומסיק תלמודא
 והל' צריכה שבועה ואין
 צריכה הכרה פי' אבל
 צריכה היא למכור לפני בני
 אדם שהן בקיין בשומא
 והווי שאמרו צריכה ב"ד
 הוויאות שמחבר בפני
 ג' שהן בקיין בשומא.
 (עיי' לקמן בפ' ש"ג
 על מימתת חז' אומר
 תשבע בסוף ולא תשיב'
 שהוכיח שם הרב דהאי
 דקאמר הכא והל' צריכה
 שבעה דוקא כשמוכרת
 כנגד כל כתובתה אבל
 אה מוכרה כנגד מקצתה
 הוואיל ומשירת ממנה א"צ
 שבעה שכיין הצריכה
 לישבע בסוף על המותר
 אין משביעין אותה
 בתחלה דומיא דמונות
 שכי' שתובעת מוונותי'
 ונתינת לה ב"ש הוואיל
 צריכה לישבע בסוף על
 כתובתה: מותני' אלמנה
 שהיתה כתובה ר' ומכרה
 שוה ק' ר' דניר בקי מכרה
 בשל ואפי' היא אומרת
 אחרי את הינר לירושם
 מבי"ח פי' שאומר דינר א"ל
 רשות למכור נמצא שכל
 השכר בשעת חיה שהרי
 בב"א הי' רשבי"א לעולם
 מכרה קיים עד שתהא
 שם כרי שתשייר בשדה
 בת ט"ק וביניה חצי קב
 וכדברי ר"ע בית רובע
 קב פי' מכרה קיים והיא
 תחזור את הדינר לירושין
 כמה שהפסידתו עד שיהא
 באותו אונאה שיעור שאם
 לא היתה האונאה הי'
 משתייר ליתומים קרקע
 שיעור ט"ק שהוא שדה
 חשוב (א) אם נשאר
 ליתומים (א) והוא זה
 המועט שנתנת להצטרף
 עמו או ורדאי מכרה בשל
 שאומרים לה אין רצוננו
 למכור הקרקע שלנו:
 היתה כתובה ד' מאות
 וזו ומכרה ליה בק' ולזה
 בק' ולאחרון שוה ק' ודינר
 בק' של אחיון בטל של
 כ"ד

שיהו בתוליה קיימין בין כדרכה בין שלא כדרכה. פירוש צעין
 שאותן מקלת צמולים יכו קיימים בכל מקום ולא מני
 למימר שלא כדרכה לא לשמוק קרא מיניה:
מוכרת שלא בבית דין צריכה שבועה ב'. ואם תאמר מתני'
 היא צפרק השולט (געיין לד: ושם)
 דתנן אין אלמנה נפרעת מנכסי
 יתומים אלא בשבועה ואיכא למימר
 ההיא צאלמנה מן האירוסין כרבי
 שמעון דאמר כל שאין לה מוונות
 לא תמכור אלא צבית דין ונראה לרבי
 דוחק ועוד קשיא לי דלפוס סוגיא
 דשמעתא לא פשט ליה רב יוסף
 מידי ואמאי תפשוט ליה דעל כרחן
 (י) צאלמנה מן הנשואין היא מדקמי
 סיפא נמנעו מלהשביעה וא"ר זירא
 אמר שמואל לא שנו אלא צאלמנה
 אצל גרושה משצין אותה וטעמא
 דאלמנה שאני צהייה הנאה דקא
 טרחא קמי יתמי אחיה ומוריא התיירא
 אלמא הוה מני למפשט ממילתיה
 דשמואל דצאלמנה מן הנשואין
 מיירי דאי מן האירוסין מיירי לא
 שייך למימר קא טרחא קמי יתמי
 שהיא עומדת צבית אביה אלא אומר
 רבי דהן שצויה לא משום כררי אלא
 כדפי' בקונטרס שלא גזתה יותר ולא
 מיציעא ליה צמכרה למונות שלא
 צב"ד דהא לקמן פסיק הלכתא
 צריכה שבועה ואנן קיימא לן שן
 דצרים שאמר חן הלכה כמותו דתנן
 לקמן (דף קה.) מי שהלך למדינת
 היס ואספו תוצעת מוונות חן ואומר
 תשבע צפוק ולא תשבע בתחלה
 והוא צסוף היינו צשעת גצית
 כמותה דהא לעיל צשיליה הכותב
 (דף פח.) מוקי רבי ירמיה חן כרבי
 שמעון דאמר כל זמן שמוצעת
 כמותה יורשין משציעין אותה אינה
 תוצעת כמותה אין יורשין משציעין
 אותה משמע דשום שבועה אין
 מוקיין אותה עד זמן תציעת
 כמותה אלא נראה לרבי דצמוכרת

בבתוליה שיהו כל בתוליה קיימין בין
 בכדרכה בין שלא כדרכה והיא איתתא
 דתפסה כסא דכספא בכתובתה קתבעה
 מוונת ^א אתאי לקמיה דרבא אמר להו ליתמי
 זילו הבו לה מוונות לית דחש להא דר' שמעון
 דאמר לא אמרינן מקצת כסף ככל כסף
 שלח ליה רבה בריה דרבא לרב יוסף מוכרת
 שלא בב"ד צריכה שבועה או אין צריכה
 שבועה ותבעי לך הכרזה אמר ליה הכרזה
 לא קמיבעיא לי דא"ר זירא אמר רב נחמן
 א' אלמנה ששמה לעצמה לא עשתה
 ולא כלום ה"ד אי דאכרוז אמאי לא עשתה
 ולא כלום אלא לאו דלא אכרוז ולעצמה הוא
 דלא עשתה ולא כלום הא לאחר מה
 שעשתה עשתה ילעולם דאכרוז ודאמרי לה
 מאן שם לך כי האי דההוא גברא דאפקידו
 גביה כיסתא דיתמי אול שמה לנפשיה
 בארבע מאה זוזי אייקר קם בשית מאה
 אתא לקמיה דרבי אמי אמר ליה מאן שם
 לך והלכתא צריכה שבועה ואינה צריכה
 הכרזה: **מתני' י'** אלמנה שהיתה כתובה
 מאתים ומכרה שוה מנה במאתים או שוה
 מאתים במנה נתקבלה כתובתה והיתה
 כתובה מנה ומכרה שוה מנה ודינר במנה
 מכרה במל אפילו היא אומרת אחיזר דינר
 לירושין מכרה במל רשבי"ג אומר לעולם מכרה קיים עד שתהא שם כרי
 שתשייר בשדה ^ב בת תשעה קבין ובגנה בת חצי קב וכדברי רבי עקיבא
 בית רובע היתה כתובה ארבע מאות זוז ומכרה לזה במנה ולזה במנה
 ולאחרון יפה מנה ודינר במנה של אחרון במל ושל כולן מוכרן קיים:
גמ' מאי שנא מאתים במנה דאמרי לה את אפסדת שוה מנה
 במאתים נמי תימא אנא ארווחא אמר רב נחמן אמר רב אבהו
 כאן

למותה מיציעא ליה לתחלה קודם גצית כמותה משציעין אותה שלא בעלה כלום ולאחר שמכרה נכסים שלא צבית דין ליגזות
 מן כמותה מיציעא ליה אם חוזרין ומשציעין אותה שלא גזתה יותר ועוד אומר רבי דהן שצויה דמיציעא ליה לא כפי"ה שלא גזתה יותר
 אלא מיציעא ליה אי משציעין אותה שלא זולתה צנכסין וכן מוכח מדקאמר מיציעי לך הכרה דהוי נמי שלא תזולו וכן פי' ר"מ. מ"ר:
ותיבעי א' הכרזה. דממנעתיא לך שבועה מכלל דפשיטא לך דלא צעיי הכרה דאי הוה צעיי הכרה כ"ש דצריכה שבועה: (א) **אמר א'יה**
 הברוה לא קא מיבעיא א"י. דפשיטא שאינה צריכה הכרה וא"ת הא דאמרין לעיל (דף פח.) לברגא למונזי ולקצורה
 מוצנינן בלא אכרזתא משמע הא לשאר מלי צעיי הכרה ועוד תנן צפרכין (דף כה.) שום היתומים ל' יום ואומר רבי הני מילי כצבית דין מוכרין
 דאי טעו בצמות משמות מוכרן קיים הלכך צריכה הכרה שלא להפקיד נכסי יתומים אצל אלמנה אפילו מכרה שוה מנה ודינר בגנה תנן
 דמוכרה בטל ואין יכול לצב לצב לדי הפסד מוכרת שלא צהכרזה והא דאמרין לקמן (דף ק.) צ"ד שמכרו שלא צהכרזה נעשו כמי שטעו דצבר
 משנה וחוזרין מאי קא משמע לן תנינא שום היתומין כו' ומסיק הני מילי שלח אלמנה דצשילת גופיה צריך הכרה אפי"ג דאי מוחיל חוזר לא
 קשה מידי חדא ^ד דהא צשילת צ"ד מוקמינן לה כמו שפי' רבינו מס ועוד אפי' שליח דעלמא לא קשה מידי דלא אלמנה רבנן לשליח שמכרו בלא
 הכרה כמו אלמנה: **א"ר א' דלא אכרוז ב'.** תימא לי אחמי היכי פשיט מהכא דלמא הא דקאמר רב נחמן אלמנה ששמה לעצמה לא
 עשתה ולא כלום הא לאחר עשתה צמכרה למונות דאינה צריכה שבועה כדפי' לעיל והואיל וכן אינה צריכה הכרה ואמר לי רבי דלא מפליג
 רב נחמן צין מוכרת למונות למוכרת למוכרת: **דאמרי' א'ה מאן שם א"ר.** כלומר מי החיזקן צאלו הנכסים שאין לך אדם שיכול לזכות
 בקרקע חצירו אם לא יחזיקוה צה צ"ד אכל הא לא קאמר שומא ממש דאפי"ג דליכא צ"ד מומחין צ"ד הדיוטות מיהא איכא כדאיתא בזה דתירא
 צאלו מליאות (צ"מ ג. ו.) ומה שמחזיקין אותה אותם צ"ד הדיוטות לא תשיבא חוקה דיושצי קרנות הם ואינן אלא צקילוי צשומא צעלמא ותימא
 לרבי דהכא משמע דאם החזיקוה צ"ד היתה יכולה לעכב הקרקע לעצמה וצהמפקיד (שם נה.) תימא המפקיד אכל חצירו יין והחמיץ דבש
 והדיש עושה להם תקנה ומוכרן צ"ד וכשהוא מוכרן מוכרן לחארים ואינו מוכרן לעצמו כיונא צו כו' והא לא מנינו למימר דהא דקאמר
 צ"ד היינו צרשות צ"ד אכל אם ידעו צ"ד השומא יכול לעכבם לעצמו דצירושלמי מסיק על ההוא מעשה דיוחנן חקוקאה דמימין צפ"ק
 דפסחים (דף יג. ו.) א"ל לא ומוכרן צ"ד אלמנה אפי"ג דהוה רבי קא היצי ליה רשות ליתוחן חקוקאה הוה מנירין ליה מוכרה צ"ד ואומר
 רבי דהתם הוי טעמא משום חשדא והלכך קאמר שלא יעכב לעצמו ודוקא דצבר הנפקד כי התם שייך חשדא דכולי עלמא לא ידעי שצ"ד
 ידעו צשומא אכל הכא אלו הנכסים ידעו העולם שעל ידי צ"ד צאו לידה וגצי כיסתא דיתמי נמי כמו קן ידעו וליכא חשדא אי נמי הכא
 הצית דין עצמא הם המפקדיה הלכך יש לה לעכב על יד אכל התם הנפקד אחר אכלו לא יעכבון לעצמו ומיהו אהיהא צירושלמי
 מתמה רבי אמאי לא מועיל צפקידן רשות צית דין לעשות הנפקד שלא צ"ד לתקנא המפקד דקא צעיי התם מצמכרה צבית
 דין הלא גצי מכירת קרקעות לצורך האלמנה תקנו שליח ואיכא נמי למי"ד דהוה כדניין ושמה התם צירושלמי צ"ד הדיוטות קאי ואין
 לתמה אי קרי ליה צית דין הואיל ולא קתני גציהו צ"ד גמור דהא קרי מכירת אלמנה שלא צ"ד אפי"ג דאיכא הדיוטות כדפרישית לעיל
 היינו משום דקתני גציהו צ"ד גמור: **א"ר מנה שמכרה שוה מנה במאתים או שוה מאתים במנה ב'.** צירושלמי פריך ויחזור המקח
 ומוקי לה רבי יוחנן כשהולך המקח כשהוקיר המקח ויש לקוש אומר אין אונאה לקרקעות אמר רבי יוחנן אם היה דבר מופלג יש לו אונאה
 מתניין פליגא אר' יוחנן אלו דברים שאין להם אונאה הקרקעות פתר ליה דצבר שאינו מופלג פי' ר"ח שלא הגיע אונאה עד

כפוליה קיימין. לענין צעילה שלא נצלה אפילו שלא כדרכה:
דפסה כסא דכספא. ולא היה צו שיעור כמותה: **צריכה שבועה.**
 שלא גזתה יותר: **שמה לעצמה.** לקחה שדה היתומים לעצמה צשומת
 כמותה: **לא עשה ולא כלום.** ואם רצו היתומים להגבות מעות

לאחר זמן חוזרין וטועלין אותה:
מאן שם לך. ממי קבלת מכירה
 זו לא מצית דין ולא מיתומין לפיכך
 לא ילא הקרקע מרשות היתומין אכל
 היכא דשמת לאחריני נפק מרשות
 היורשין שהרי נתנו לה חכמים רשות
 למכור: **כיספא.** מספוא. לשון אחר
 כסיתא גרס עזי אלמוגים שקורין
 קור"ל: **מתני' שוה מאתים**
במנה נקבלה כמותה. דאמרין
 לה את אפסדת: **מכרה בטל.** שאותו
 דינר אין לה רשות למכור נמצא שכל
 המכר טעות שהרי צבת אחת היה:
לעולם מכרה קיים. והיא תחזיר
 את הדינר לירושין (ה) דמה הפסידתן:
עד שיהא. צאונאה כדי שאילו לא
 היתה האונאה היה משתייר צשדה
 צת תשעה קבין או האונאה עצמה
 תשעה קבין והוא הדין אם נשאר
 ליתומים שם לצב האונאה ט' קבין
 דכיון דיש ליתומים קרקע שם כשיעור
 שדה יאמרו לה אין רצוננו למכור
 קרקע הראוי לנו אכל אם אין האונאה
 ראויה להצטרף לכדי שדה לא
 הפסידתן כלום: **ונגסה צת חצי קב**
 שזה שיעור גנה: **ודניר ר' עקיבא.**
 ששמענו ממנו צמנוס אחר (א) צבית
 רובע הוא שיעור גנה: **גמ'**
 כאן

לירושין מכרה במל רשבי"ג אומר לעולם מכרה קיים עד שתהא שם כרי
 שתשייר בשדה ^ב בת תשעה קבין ובגנה בת חצי קב וכדברי רבי עקיבא
 בית רובע היתה כתובה ארבע מאות זוז ומכרה לזה במנה ולזה במנה
 ולאחרון יפה מנה ודינר במנה של אחרון במל ושל כולן מוכרן קיים:
גמ' מאי שנא מאתים במנה דאמרי לה את אפסדת שוה מנה
 במאתים נמי תימא אנא ארווחא אמר רב נחמן אמר רב אבהו
 כאן

(א) [עין תוס' לעיל פד: ד"ה
 והוא וכו'] (ב) צ"ב ק"ג:
 א (צ"ב י"א).

גליון הש"ס
 תוס' ד"ה אמר ליה וכו'.
 דהא בבליה ב"ד מוקמינן
 לה כמו שפי' ר"ת וכו'.
 תמוה לי הא קושיותם
 למי' שלח צאלמנה א"כ
 מה הועילו צוה הא לר"ת
 פלוגמיהו בשלח צ"ד וט"ל
 דגם צוה שלח צאלמנה א"כ
 ואלדנה צלוא שיטת ר"ת
 מיא טפי ד"ל צשליח צ"ד
 לכ"ע שלח כדכיים וי"ל
 דהאי א' מהתם היא שלח
 היינו בשלח צ"ד וכו':

הגרות הב"ח
 (א) רש"י ד"ה לעולם וכו'
 דמה י"ב ק"א דלמה
 ועקר: (ב) תוס' ד"ה
 מוכרת וכו' ע"כ הדין
 צאלמנה: (א) ד"ה ונידעי
 וד"ה אמר דה"ל:

מוסף רש"י
 בבתוליה. צ' יתירא
 משמע שהיא צמוליה
 שלא אצדה מהם כלום
 על ידי צעילה צין כדרכה
 צין שלא כדרכה. וי"ן
 דאיתרבי צונת להימיר.
 א"למין למיכר צעולה
 שלא כדרכה (צמנות טו).
 בשלח מה תשעה קבין
 כו'. דקיימא לן צפ"ק
 קמא דמילתין (צ"ב י"א).
 שדה משל צב' קבין.
 דמתן ולא את השדה עד
 שיהא שם צ' קבין הוה וכו'
 קבין לזה. ולא את הגנה
 עד שיהא שם חצי קב לזה
 ופי' צ' קב לזה. ר' עקיבא
 אומר צת רובע ורשבי"ג
 ב"ב ק"ג.

תוספות ר"ד
 הדין איתתא דתפסה כסא
 דכספא ככתובתה פי'
 מוחים דבעל תפסה דמהני
 תפיסה דמחיים במטלטלי
 ולא היה בה שיעור
 כתובתה לוסף היא תבעה
 מוונת אמאי לקמיה דרבא
 א"ל יתמי זילי הבו
 לה מוונת מוכרן קיים
 לר"ש דאמר ל"א מקנת
 (כפ) ככל כסף שלח ל'י
 (רבא) (רבח) ב"ד לר"י
 מוכרת שלא בב"ד צריכה
 שבועה כיון כל אלמנה
 דלא תאפסד בעלה צריכי
 וכי' שלא תשבע אין
 מכירתה מכירה כדאין
 צריכה שבעה דשבעה
 זו הוא דבי' משביעים
 אותה ומכירתה מכירה
 בלא שבעה והיתומים
 שיבעוה לכשיצרו וחיבי
 לך הכרה אם
 צריכה הכרה כמו ב"ד
 שאין רשאין למכור אלא
 באותו אונאה שיעור שאם
 הכרזה אין מכירתן
 מכירה כדאמר' לקמן
 א"ל הכרה לא קמיבעי'
 לי דארי' ארי' א"ל עשתה
 שמה לעצמה לא עשתה
 כלום פי' אם שמה שדה
 א' ולקחתו לעצמה לא
 עשתה כלום שמה ידעו
 היתומים להגבות מעות
 לאחר זמן חוזרין וטועלים
 אותה מזה היכי דמי אי
 דאכרוז אמאי לא עשתה
 כלום אלא דלא אכרוז
 ולעצמה הוא דלא עשתה
 קבלת מכירה זו לא מב"ד

(א) ליתומים שם לצב האונאה משעה קבין. פ"ל וכו' צש"י.